

QUICKSCAN CAPELLEWEG OUDE-TONGE

Eindrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Rho Adviseurs
Contactpersoon: Mevr. M. Boiten
Adres: Postbus 150
3000 AD Rotterdam
Tel: 010-2018562
E-mail: margot.boiten@rho.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.
Adres: Waaier 72
2451 VW Leimuiden
Tel: 0172 576072
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Projectleider: ing. D. Withagen

Auteur: ing. B. Albers
Kwaliteitscontrole: ing. D. Withagen

Projectcode: RANA22B5
Status: Definitief
Datum: 22-11-2022

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gestelde eisen. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V. is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

SAMENVATTING

De initiatiefnemer is voornemens nieuwbouwwoningen te realiseren, waarbij de huidige bebouwing geamoveerd wordt. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling. Onderzocht is of deze ontwikkeling in het projectgebied niet strijdig is met de Wet natuurbescherming.

De bebouwing in het projectgebied is geschikt voor nestlocaties van de huismus en verblijfplaatsen van vleermuizen. De dichte bosschages en stapels stenen bieden potentiële verblijfplaatsen voor de boommarter en de steenmarter. Delen met bodembedekkende vegetatie in het projectgebied bieden geschikt habitat voor verblijfplaatsen van de noordse woelmuis en de waterspitsmuis. In het projectgebied kunnen mogelijk algemene amfibieën, broedvogels, vissen en zoogdieren voorkomen.

Als gevolg van de geplande ontwikkeling is een toename van stikstofemissie te verwachten. Er is een stikstofberekening met behulp van de AERIUS Calculator benodigd om na te gaan of negatieve effecten optreden in Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie.

Er is nader onderzoek naar nestlocaties van de huismus, verblijfplaatsen van de boommarter, noordse woelmuis, steenmarter, vleermuizen en de waterspitsmuis benodigd, alvorens men met de werkzaamheden kan aanvangen. Indien er beschermde functies worden aangetroffen tijdens aanvullend onderzoek is er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig voor de uitvoering van de werkzaamheden. Voor het verkrijgen van een ontheffing dienen er mogelijk mitigerende en compenserende maatregelen getroffen te worden.

Er wordt aanbevolen om de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels (globaal maart – augustus) plaats te laten vinden. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen van vogels plaatsvinden, kunnen broedgevallen worden verstoord. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden, dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecooloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen.

Men dient zich te houden aan de algemene zorgplicht en het doden van algemene amfibieën, vissen en zoogdieren te voorkomen.

De bomen in het projectgebied vallen binnen de door de gemeenteraad vastgestelde bebouwde kom. De bepalingen ten aanzien van houtopstanden uit de Wet natuurbescherming zijn dan ook niet van toepassing voor het kappen van de bomen.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel.....	5
1.2	Natuurbeschermingswetgeving	5
1.2.1	Gebiedsbescherming	5
1.2.2	Soortbescherming	6
1.2.3	Houtopstanden	7
1.2.4	Ontheffing en gedragscode	7
1.3	Leeswijzer.....	7
2	Projectgebied en ontwikkelingen	8
2.1	Projectgebied.....	8
2.2	Ontwikkelingen.....	8
3	Soortbescherming	10
3.1	Bronnenonderzoek.....	10
3.2	Habitatscan.....	10
3.2.1	Zoogdieren	10
3.2.2	Vogels	13
3.2.3	Amfibieën	14
3.2.4	Reptielen	14
3.2.5	Vissen	14
3.2.6	Ongewervelden.....	15
3.2.7	Vaatplanten	15
3.2.8	Mogelijk aanwezige beschermde soorten en functies	15
3.3	Effecten	15
3.3.1	Effecten ontwikkelingen.....	15
3.4	Aanbevelingen ten aanzien van de Wet natuurbescherming	17
3.4.1	Aanvullende inventarisaties projectgebied.....	17
3.4.2	Mitigerende maatregelen.....	17
3.4.3	Ontheffing Wet natuurbescherming.....	17
4	Gebiedsbescherming	18
4.1	Effecten	19
5	Houtopstanden	20
6	Conclusies en aanbevelingen	21
6.1	Conclusies	21
6.2	Aanbevelingen	21
7	Advies verhoging ecologische waarden	23
7.1	Bebouwing.....	23
7.2	Omliggende terrein.....	24
8	Literatuur	26
	Bijlage 1: Foto-impressie	27
	Bijlage 2: Tabel mogelijk aanwezige soorten	28

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De initiatiefnemer is voornemens nieuwbouwwoningen te realiseren, waarbij de huidige bebouwing geamoveerd wordt. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

De initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling dient er zorg voor te dragen dat de Wet natuurbescherming niet wordt overtreden. Om deze reden is een toetsing van de geplande ontwikkeling aan de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

Hiervoor dient te worden onderbouwd of er door de beoogde ontwikkeling geen beschermde soorten of natuurgebieden negatief worden beïnvloed. Indien overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten is mogelijk aanvullend onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk. In deze quickscan wordt geadviseerd over de vervolgstappen.

De bomen in het projectgebied vallen binnen de door de gemeenteraad vastgestelde bebouwde kom. De bepalingen ten aanzien van houtopstanden uit de Wet natuurbescherming zijn dan ook niet van toepassing voor het kappen van de bomen.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

De Wet natuurbescherming beslaat soortbescherming, gebiedsbescherming en in specifieke gevallen de bescherming van houtopstanden. Daarnaast is gebiedsbescherming in Nederland geregeld via beleid uit de Nationale Omgevingsvisie. Voor wat betreft de soortbescherming in de Wet natuurbescherming zijn er verschillende beschermingsregimes. Het gaat om soorten die op basis van Europese wetgeving beschermd zijn vanuit Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn en soorten die nationaal als beschermde soort zijn aangewezen. Middels een provinciale verordening kunnen deze nationaal beschermde soorten worden vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit de wet. De vrijgestelde soorten kunnen verschillen per provincie.

1.2.1 GEBIEDSBESCHERMING

Natura 2000-gebieden

Het is conform artikel 2.7, tweede lid van de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant versturend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De regels omtrent NNN-gebieden zijn door het Rijk en de provincies met elkaar afgesproken. De afspraken zijn vastgelegd in het 'Besluit algemene regels ruimtelijke ordening' en zijn uitgewerkt in de provinciale verordeningen. Het ruimtelijke beleid voor het NNN is gericht op behoud en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. In het NNN geldt daarom het 'nee, tenzij'-regime. Of een ingreep mag worden uitgevoerd in het NNN, hangt naast de instandhouding van de omvang van het NNN, in eerste instantie af van de mate van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied.

1.2.2 SOORTBESCHERMING

Zorgplicht

De zorgplicht is opgenomen in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 1.11 Wnb (zorgplicht)

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of;
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Europees beschermde soorten - Vogels

De verbodsbepalingen voor wat betreft vogels zijn opgenomen in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.1 Wnb.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Europees beschermde soorten - Overige soortgroepen

De verbodsbepalingen voor wat betreft Europees beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.5 Wnb.

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen voor wat betreft nationaal beschermde soorten zijn opgenomen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Artikel 3.10 Wnb.

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of;
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

1.2.3 HOUTOPSTANDEN

Houtopstanden

De bepalingen voor wat betreft houtopstanden zijn opgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Hieronder zijn de meest relevante onderdelen uit dit hoofdstuk beschreven.

De bepalingen in de Wet natuurbescherming kennen een aantal uitzonderingen. De belangrijkste uitzondering betreft dat de bepalingen geen betrekking hebben op houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom. Voor het kappen van bomen die wel onder houtopstanden Wnb vallen geldt een meldplicht bij Gedeputeerde Staten en een herplantplicht.

1.2.4 ONTHEFFING EN GEDRAGSCODE

Voor het overtreden van de verboden uit de bovengenoemde artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming kan een ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een in de wet genoemd belang voor de betreffende soort of soortgroep.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Ook kan er mogelijk middels een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Dit is enkel mogelijk indien de handelingen niet van wezenlijke invloed zijn op de aanwezige beschermde soorten.

1.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het projectgebied gegeven, met huidige ecologische waarden.

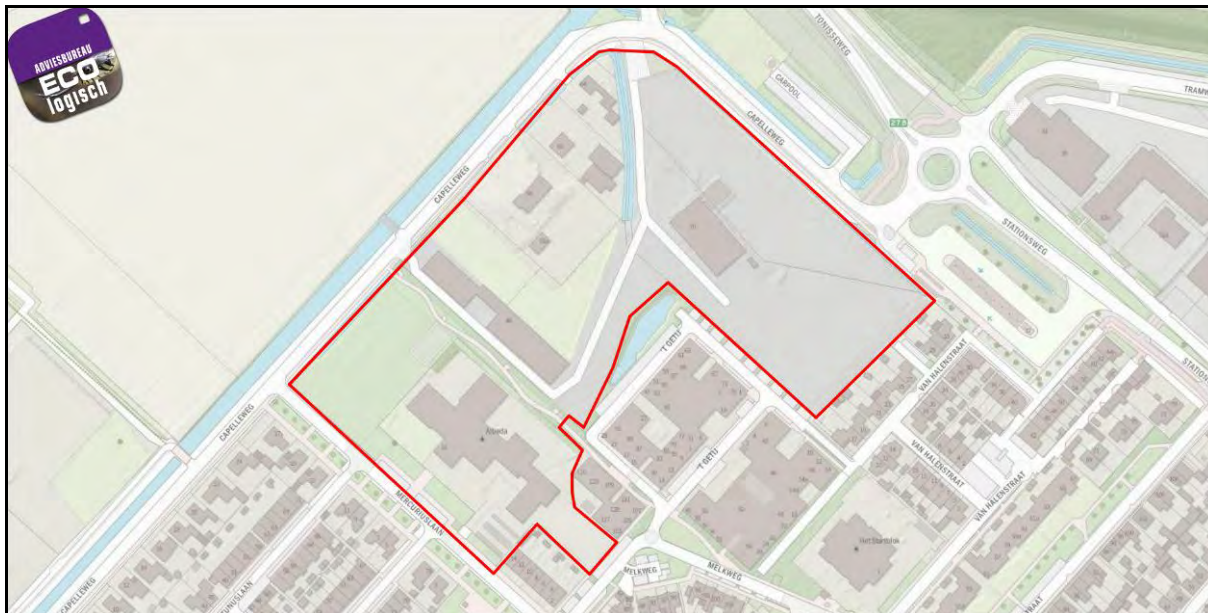
In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en de habitatscan weergegeven waarbij de effectanalyse ten aanzien van de onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten is opgenomen.

Hoofdstuk 4 geeft weer welke middels de Wet natuurbescherming beschermde gebieden in de omgeving van de projectgebieden voorkomen. Tevens zal hier worden aangegeven in welke mate de geplande ontwikkeling van invloed zal zijn op deze gebieden.

2 PROJECTGEBIED EN ONTWIKKELINGEN

2.1 PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Goeree-Overflakkee in kilometerhok: X: 73 / Y: 412 (Rijksdriehoekscoördinaten). Afbeelding 1 geeft de globale ligging van het projectgebied weer.

Afbeelding 1: Ligging projectgebied

Het projectgebied ligt aan de Capelleweg in Oude-Tonge. Het projectgebied bestaat uit een bedrijventerrein, schoolgebouw, verschillende woningen, een wandelpad, een sloot en grasvelden. In het zuidoosten van het projectgebied is een school aanwezig. De school is opgebouwd uit bakstenen en heeft een plat, bitumen dak met een metalen dakrand. Ten westen van deze school is een grasveld aanwezig. Ten noorden van de school is een wandelpad aanwezig met verschillende soorten bomen.

Het grootste gedeelte van het projectgebied bestaat uit bedrijventerrein voor bouwmaterialen. Dit bedrijventerrein is gelegen in het oostelijk deel van het projectgebied. Het bedrijventerrein bestaat grotendeels uit beton, waarbij verspreid bouwmaterialen opgeslagen zijn. De begrenzing van het bedrijventerrein bestaat uit groenstructuren en bomen. Het bedrijfspand is opgebouwd uit bakstenen en metalen golfplaten. Het schuine dak bestaat uit golfplaten. In het meest noordoostelijk deel van het projectgebied bestaat de bodem uit zand met groenstructuren. De loods in het westen van het projectgebied is tevens in gebruik door hetzelfde bedrijf. Deze loods is opgebouwd uit bakstenen met een schuin, golfplaten dak. Ten noorden van deze loods is een grasveld aanwezig.

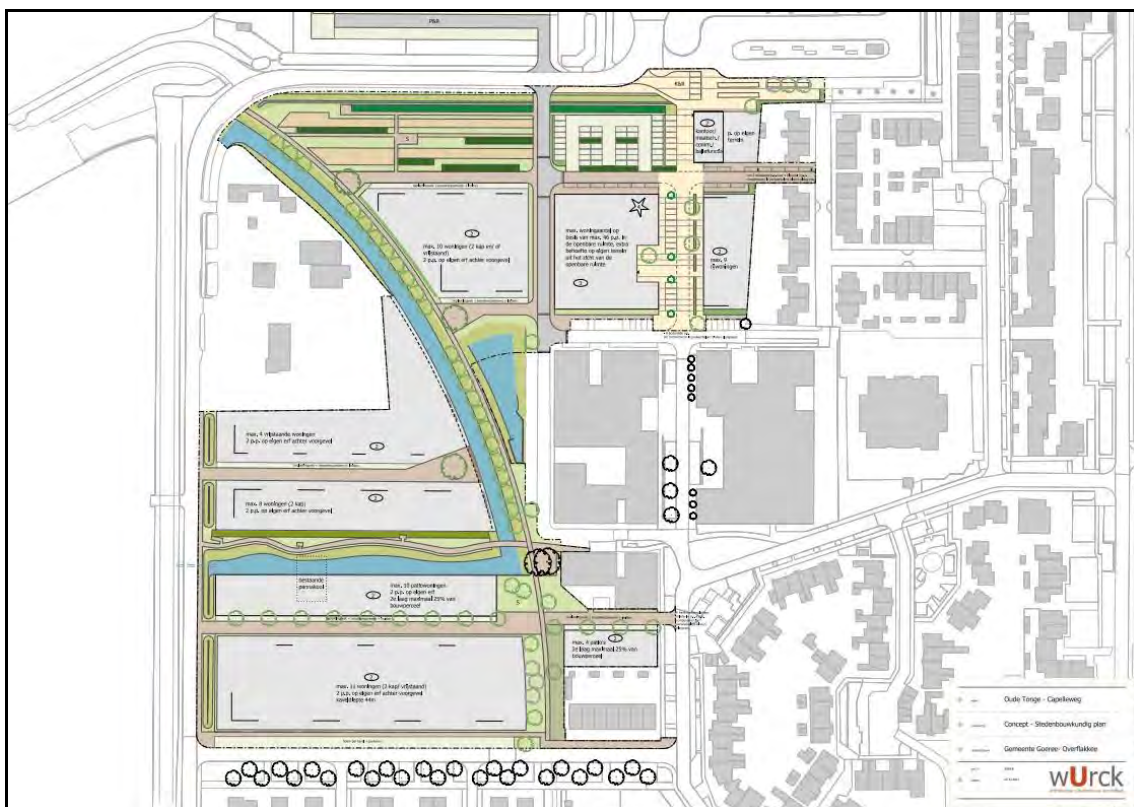
Het noordwestelijk gedeelte van het projectgebied bestaat uit verschillende woningen. Er is een sterke begroeide watergang gelegen in het midden van het projectgebied. Er is direct naast het projectgebied een wateroppervlak aanwezig. Ten zuiden van het projectgebied zijn verschillende woningen aanwezig. Ten westen van het projectgebied zijn akkers en een kanaal aanwezig. In bijlage 1 is een sfeerimpressie van het projectgebied weergegeven.

2.2 ONTWIKKELINGEN

De initiatiefnemer is voornemens nieuwbouw te realiseren, waarbij de huidige bebouwing geamoveerd wordt. Er worden verschillende soorten woningen gerealiseerd in het projectgebied. Tevens wordt er een kantoorpand met parkeerplaatsen gerealiseerd. De huidige watergang wordt uitgebreid richting het wandelpad tussen de loods en het schoolgebouw. Daarnaast worden er bomen en groenstructuren aangeplant. Op afbeelding 2 is een luchtfoto met de huidige situatie weergegeven. Op afbeelding 3 is het ontwerp van de geplande ontwikkeling weergegeven.

Afbeelding 2: Luchtfoto huidige situatie

Afbeelding 3: Geplande ontwikkeling (Wurck,2021)

3 SOORTBESCHERMING

3.1 BRONNENONDERZOEK

Om een goede inschatting te kunnen maken welke beschermde soorten mogelijk gebruik maken van het projectgebied heeft een literatuurstudie plaatsgevonden. Hierbij zijn diverse bronnen met verspreidingsgegevens geraadpleegd. De geraadpleegde bronnen zijn onder andere: verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens (waaronder de NDFF) en het aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de omgeving van het projectgebied in kaart gebracht. Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. De geraadpleegde bronnen zijn doorgaans op uurhokniveau, waardoor ook soorten welke bekend zijn uit de wijdere omgeving van het projectgebied zijn inbegrepen. Deze soorten hoeven niet direct in het projectgebied te worden verwacht.

In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van alle beschermde soorten die bekend zijn voor te komen in de omgeving van het projectgebied.

Provinciale vrijstelling

De 'Verordening vrijstellingen soorten' betreft een vrijstelling van het verbod op doden en verstoren bij bestendig beheer en gebruik en ruimtelijke ingrepen. Voor de provincie Zuid-Holland zijn middels artikel 8.1 van de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland soorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Dit is geen vrijbrief, de zorgplicht blijft van toepassing voor de vrijgestelde soorten.

3.2 HABITATSCAN

Tijdens de habitatscan is het projectgebied bezocht om te kijken of de uit de omgeving bekende soorten ook daadwerkelijk in het gebied voor kunnen komen, rekening houdend met het aanwezige habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor de betreffende soort. De habitatscan heeft plaatsgevonden op 20 oktober 2022 en is uitgevoerd door ing. B. Albers. Tijdens de habitatscan was het onbewolkt met een temperatuur van circa 17 °C en met een windkracht van 3 Bft.

3.2.1 ZOOGDIEREN

De bebouwing in het projectgebied biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen van, in de omgeving bekende, gebouwbewonende vleermuisen. Dit betreft de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. Het bedrijfspand in het noorden van het projectgebied biedt ruimtes achter de metalen golfplaten en dakranden. Op afbeeldingen 4 en 5 zijn foto's weergegeven van de mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuisen in het bedrijfspand.

Afbeelding 4: Ruimte achter metalen golfplaten

Afbeelding 5: Ruimte achter dakrand

De woningen en bijbehorende schuren bieden tevens mogelijkheden voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Potentiële verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn achter gevelbetimmering, achter de dakrand, onder het dak en naast de kozijnen. Op afbeelding 6 is een foto weergegeven met mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen in één van de schuren van de woningen.

Afbeelding 6: Ruimte achter gevelbetimmering

De loods in het westen van het projectgebied biedt mogelijkheden voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Achter de dakrand, de dakgoot en achter de gevelbeplating zijn mogelijkheden aanwezig voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Op afbeeldingen 7 en 8 zijn voorbeelden weergegeven van de mogelijkheden voor verblijfsplaatsen van vleermuizen in de loods.

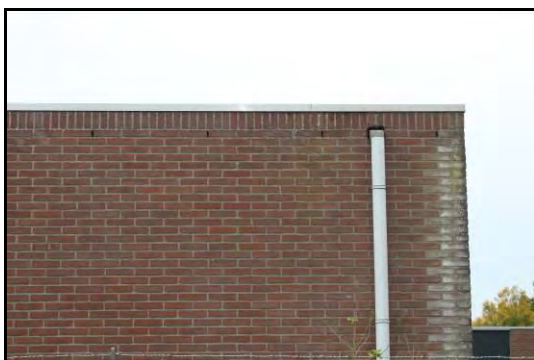

Afbeelding 7: Ruimte achter dakrand

Afbeelding 8: Opening bij dakrand / gevel

De school biedt tevens mogelijkheden voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. De stootvoegen (afbeelding 9), dakrand, hemelwaterafvoer en het dakoverstek bij de hoofdingang bieden toegang tot ruimtes die kunnen fungeren als verblijfplaats voor vleermuizen.

Afbeelding 9: Open stootvoegen in gevel

De bebouwing in het projectgebied kan mogelijkheden bieden voor (massa)winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis.

Er zijn geen boomholtes aangetroffen in het projectgebied. Derhalve kunnen verblijfplaatsen van de boombewonende vleermuizen de rosse vleermuis en de watervleermuis worden uitgesloten voor te komen in het projectgebied.

De groenstructuren in het projectgebied bieden luwte en insecten, waardoor het projectgebied onderdeel kan zijn van foerageergebied van vleermuizen. Het projectgebied biedt lijnvormige structuren, zoals de bomenrijen en bebouwing, welke kunnen fungeren als vliegroute van vleermuizen.

In de omgeving van het projectgebied is de bever bekend voor te komen. De bever komt voor bij overgangsgebieden tussen land en water, zoals moerassen, beken, rivieren, meren en kanalen. Daarbij is de aanwezigheid van bos(achtig) gebied op de oevers van belang. Het projectgebied en de directe omgeving bevatten geen wateren die grenzen aan bos(achtig) gebied. Tevens zijn tijdens de habitatscan geen hollen, burchten of overige sporen van de bever aangetroffen. Derhalve wordt de aanwezigheid van de bever niet verwacht in het projectgebied.

In de omgeving van het projectgebied is de noordse woelmuis bekend voor te komen. De noordse woelmuis leeft doorgaans in natte, drassige gebieden met hoge vegetatie. In de omgeving waar de concurrentie van andere woelmuisen minder aanwezig is, komt de noordse woelmuis meer verspreid voor. In zulke gevallen komt de noordse woelmuis ook voor in droger habitat, waaronder wegbermen. Op het eiland Goeree Overflakkee is minder concurrentie van overige woelmuisen (NDFF, 2022). Bodembedekkende vegetatie in het projectgebied biedt geschikt habitat voor de noordse woelmuis. Derhalve kan de noordse woelmuis niet worden uitgesloten voor te komen in het projectgebied. Op afbeelding 10 is een voorbeeld gegeven van geschikt habitat voor de noordse woelmuis binnen het projectgebied.

Afbeelding 10: Geschikt habitat noordse woelmuis

In de omgeving van het projectgebied is een waarneming bekend van de otter. De otter komt voor in waterrijke gebieden met oeverzones die voorzien in voldoende dekking en rust. Het projectgebied biedt geen geschikt habitat voor de otter, door het ontbreken van oeverzones die voldoende dekking en rust kunnen bieden. De otter wordt niet verwacht voor te komen in het projectgebied.

In de omgeving van het projectgebied zijn de boommarter en de steenmarter bekend voor te komen. De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. De steenmarter komt voornamelijk voor in parklandschap. Voor beide soorten is de aanwezigheid van dekking biedende groenstructuren, foerageermogelijkheden en potentiële verblijfplaatsen van belang. Verblijfplaatsen kunnen zich onder andere bevinden in dicht struweel, takkenhopen, oude hollen, boomholtes en ruimtes in of onder bebouwing. Het projectgebied biedt geschikte ruimtes voor verblijfplaatsen, zoals de stapels met stenen en dicht struweel. Op afbeelding 11 en 12 zijn foto's weergegeven van potentiële verblijfplaatsen van de boommarter en de steenmarter. Er is daarnaast dekking aanwezig in de vorm van ruigte en struweel. Het projectgebied is tevens geschikt voor prooidieren van de boommarter en de steenmarter. Hierdoor kunnen verblijfplaatsen van de boommarter en de steenmarter niet worden uitgesloten voor te komen in het projectgebied.

Afbeelding 11: Dicht struweel

Afbeelding 12: Stapels met stenen

In de omgeving van het projectgebied is de waterspitsmuis bekend voor te komen. De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon water met ruig begroeide oevers. Plaatsen met bodembedekkende vegetatie langs en nabij oppervlaktewater in het projectgebied bieden geschikt habitat voor de waterspitsmuis. Derhalve kan de waterspitsmuis niet worden uitgesloten voor te komen in het projectgebied. Op afbeelding 13 is een voorbeeld weergegeven van het geschikt habitat voor de waterspitsmuis.

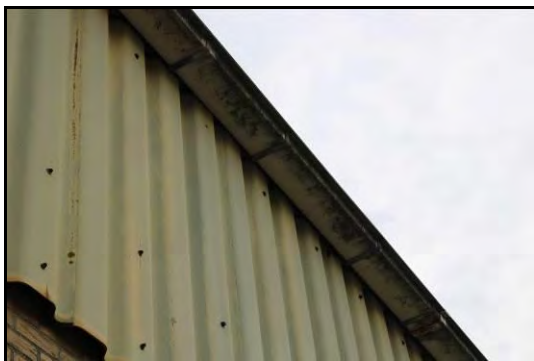

Afbeelding 13: Geschikt habitat waterspitsmuis

In het projectgebied kunnen algemene, door de provincie Zuid-Holland vrijgestelde, zoogdieren voorkomen, zoals de egel, haas en algemene muizensoorten.

3.2.2 VOGELS

In de omgeving van het projectgebied zijn de gierzwaluw en de huismus bekend voor te komen. De dakranden en dakgoot van het bedrijfspand bieden mogelijkheden voor nestlocaties van de huismus (afbeelding 14 en 15). De dakpannen op de woningen bieden mogelijk geschikte ruimtes voor nestlocaties van de gierzwaluw en de huismus (afbeelding 16 en 17). Nestlocaties van de gierzwaluw en de huismus kunnen niet worden uitgesloten voor te komen in het projectgebied.

Afbeelding 14: Dakgoot met potentiële ruimte

Afbeelding 15: Dakrand met potentiële ruimte

Afbeelding 16: Overstek met potentiële ruimte

Afbeelding 17: Dakgoot met potentiële ruimte

Het functioneel leefgebied van de huismus bestaat voornamelijk uit foerageermogelijkheden, groenstructuren die dekking bieden tegen predatoren, slaapplekken in groenblijvende struiken, droge zandige plekken voor het nemen van stofbaden en oppervlaktewater als drink- en badplaats. Deze elementen zijn aanwezig in het projectgebied, derhalve kan het projectgebied onderdeel zijn van het functioneel leefgebied van de huismus.

In de omgeving van het projectgebied zijn waarnemingen bekend van de kerkuil. De kerkuil komt voor in cultuurlandschappen met gras- en bouwlanden met aangrenzend kruidenrijke akkerranden, heggen of bosschages. De nestlocaties van de kerkuil bevinden zich in (hoge) schuren, kerken en torens. In de bebouwing in het projectgebied zijn geen openingen aanwezig waar de kerkuil toegang heeft tot de bebouwing als nestlocatie. Derhalve kunnen nestlocaties van de kerkuil worden uitgesloten voor te komen in het projectgebied.

In de bomen in het projectgebied zijn geen potentieel jaarrond beschermde nesten aanwezig. Derhalve worden nesten van de boomvalk, buizerd, havik, ransuil en de sperwer niet verwacht voor te komen in het projectgebied.

In het projectgebied kunnen mogelijk algemene vogels, zoals de merel en de roodborst, voorkomen die mogelijk in het projectgebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden broeden. De bomen en het struweel in het projectgebied en de omgeving bieden een geschikt broedbiotoop voor algemene vogels.

3.2.3 AMFIBIEËN

In de omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde amfibieën. Het projectgebied biedt eveneens geen typisch geschikt habitat voor deze soorten. Gezien het ontbreken van typisch geschikt habitat voor beschermde amfibieën en de afstand tot bekende populaties van beschermde amfibieën, worden de aanwezigheid van beschermde amfibieën in het projectgebied niet verwacht.

In het projectgebied kunnen algemene, door de provincie Zuid-Holland vrijgestelde, amfibieën voorkomen zoals, de bruine kikker, gewone pad en de kleine watersalamander.

3.2.4 REPTIELEN

In de omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen van beschermde reptielen bekend. In de wijde omgeving van het projectgebied zijn enkel populaties van beschermde reptielen bekend in de duinen. Het projectgebied biedt tevens geen typisch geschikt habitat voor reptielen. Er worden geen beschermde reptielen verwacht voor te komen in het projectgebied.

3.2.5 VISSEN

In de omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen van beschermde vissen bekend. Beschermde vissen komen voornamelijk voor in stromende wateren, meren of vegetatierijke wateren met een sliblaag. De watergangen in het projectgebied bieden mogelijk geschikt habitat voor de grote modderkruiper. Het projectgebied bevindt zich echter relatief ver buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort. Beschermde vissen worden niet verwacht voor te komen in het projectgebied.

De watergang in het projectgebied biedt geschikt habitat voor algemene vissen, zoals de driedoornige stekelbaars en de snoek.

3.2.6 ONGEWERVELDEN

De onderzochte groep ongewervelden bestaat onder andere uit dagvlinders, libellen en weekdieren. In de omgeving van het projectgebied is de grote vos bekend voor te komen. De grote vos komt voor bij bosrijke omgevingen. De waardplanten van de grote vos betreffen iepen, zoete kers, wilgen en sommige fruitbomen. In het projectgebied zijn wilgen en fruitbomen aanwezig, echter betreft het projectgebied geen bosrijke omgeving. Door het ontbreken van een bosrijke omgeving wordt de grote vos niet verwacht voor te komen in het projectgebied.

3.2.7 VAATPLANTEN

In de omgeving van het projectgebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde soorten vaatplanten. Het projectgebied bevat geen typisch geschikt habitat voor beschermde vaatplanten waarvan het natuurlijke verspreidingsgebied zich in de relatieve nabijheid bevindt, zoals in het duingebied en bij de slikken van het eiland Goeree-Overflakkee. Derhalve worden geen beschermde vaatplanten verwacht voor te komen binnen het projectgebied.

3.2.8 MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN EN FUNCTIES

Het projectgebied herbergt mogelijk meerdere functies voor beschermde diersoorten. In het projectgebied kunnen op basis van het aanwezige habitat de volgende soorten en functies niet op voorhand worden uitgesloten voor te komen.

Tabel 1: Te verwachten beschermde soorten en functies

Soort / soortgroep	Functies	Bescherming Wnb	Mogelijk aanwezig in:
Algemene broedvogels	Nesten	Artikel 3.1 (VR)	Struweel, bomen en bebouwing
Boommarter	Verblijfplaatsen	Artikel 3.10 (Wnb A)	Stapels stenen, dicht struweel
Gierzwaluw	Nestlocaties	Artikel 3.1 (VR)	Ruimtes onder dakpannen
Huismus	Nestlocaties Functioneel leefgebied	Artikel 3.1 (VR)	Ruimtes onder dakpannen Groenstructuren, zandige plekken
Noordse woelmuis	Verblijfplaatsen	Artikel 3.5 (HR, bijlage IV)	Verruigde vegetatie
Steenmarter	Verblijfplaatsen	Artikel 3.10 (Wnb A)	Stapels stenen, dicht struweel
Vleermuizen	Verblijfplaatsen Foerageergebied Vliegroutes	Artikel 3.5 (HR, bijlage IV)	Bebouwing spouwmuur / dakrand Groenstructuren Lijnvormige elementen
Waterspitsmuis	Verblijfplaatsen	Artikel 3.10 (Wnb A)	Verruigde (oever)vegetatie
Algemene amfibieën en zoogdieren*	Leefgebied	Artikel 3.10 (bijlage A)	Groenstructuren, oppervlaktewater
Algemene vissen	Leefgebied	Artikel 1.11 (zorgplicht)	Water

*Vrijgesteld in de provincie Zuid-Holland, echter geldt altijd de zorgplicht (artikel 1.11)

3.3 EFFECTEN

Indien beschermde soorten in het projectgebied of binnen de invloedssfeer hiervan kunnen voorkomen, wordt onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling effect heeft op deze soorten. Indien er effecten op deze soorten worden verwacht, zal worden gezocht naar compenserende of mitigerende maatregelen welke genomen kunnen worden tijdens de ontwikkeling om zo te voorkomen dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Mochten deze maatregelen niet afdoende zijn, of praktisch niet in te passen in de plannen, zal mogelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk zijn.

3.3.1 EFFECTEN ONTWIKKELINGEN

De te verwachten effecten op soorten en functies zijn opgedeeld in tijdelijke en permanente effecten. Deze zijn schematisch weergegeven in tabel 2. Daarnaast zijn de beschermde soorten en functies beschreven waar geen effecten op worden verwacht bij uitvoering van de werkzaamheden.

Geen effecten

De mogelijke nestlocaties van de gierzwaluw en de huismus en mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen in de woningen in het noordwesten van het projectgebied blijven onaangetast. Derhalve zijn geen negatieve effecten op mogelijke aanwezige nestlocaties en verblijfplaatsen in de woningen te verwachten door de werkzaamheden.

De groenstructuren in het projectgebied kunnen fungeren als foerageergebied van vleermuizen. De bebouwing en opgaande groenstructuren bieden lijnvormige elementen die kunnen fungeren als vliegroute van vleermuizen. Door de aanwezigheid van voldoende alternatieve groenstructuren en lijnvormige elementen in de directe omgeving van het projectgebied zijn de mogelijke foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen in het projectgebied niet van essentieel belang voor de instandhouding van de lokale populaties vleermuizen.

Tijdelijke effecten

Indien er tijdens de uitvoer van de werkzaamheden, binnen het actieve seizoen van vleermuizen (april – oktober), gebruik gemaakt wordt van aanvullende nachtelijke verlichting kunnen foeragerende en passerende vleermuizen worden verstoord.

Permanente effecten

Wanneer de bebouwing in het projectgebied geamoveerd wordt, kunnen nestlocaties van de huismus en verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetast en vernietigd. Hierbij kunnen individuen van de huismus en vleermuizen worden verstoord en gedood.

De groenstructuren en droge, zandige plekken in het projectgebied kunnen mogelijk onderdeel zijn van het functioneel leefgebied van de huismus. Tijdens de werkzaamheden kunnen mogelijk essentiële delen van het functioneel leefgebied komen te vervallen. Hierdoor kan tevens de functionaliteit van nestlocaties van de huismus komen te vervallen.

Gedurende de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen van de boommarter en de steenmarter worden aangetast en vernietigd. Hierbij kunnen individuen van de boommarter en de steenmarter worden gedood.

Tijdens de werkzaamheden in het projectgebied kunnen verblijfplaatsen van de noordse woelmuis en de waterspitsmuis worden aangetast en vernietigd. Hierbij kunnen individuen van de noordse woelmuis en de waterspitsmuis worden gedood.

Tijdens grondverzet kunnen er mogelijk individuen van algemene amfibieën en zoogdieren worden gedood.

Bij uitvoering van werkzaamheden aan de watergang kunnen mogelijk individuen van algemene amfibieën, vissen en zoogdieren worden gedood.

Wanneer de geplande werkzaamheden binnen het broedseizoen van vogels (globaal maart – augustus) plaatsvinden, kunnen broedgevallen van algemene broedvogels worden verstoord, nestlocaties worden vernield en individuen van algemene broedvogels worden gedood.

Tabel 2: Mogelijke effecten op beschermde soorten

Soort / soortgroep	Effect	Verbodsbepaling
Algemene broedvogels	Opzettelijk doden Opzettelijk vernielen / beschadigen nest Opzettelijk verstoren	Artikel 3.1 (VR) Lid 1 Artikel 3.1 (VR) Lid 2 Artikel 3.1 (VR) Lid 4
Boommarter	Opzettelijk doden Opzettelijk vernielen / beschadigen verblijfplaats	Artikel 3.10 (Bijlage A) Lid 1a Artikel 3.10 (Bijlage A) Lid 1b
Huisumus	Opzettelijk doden Opzettelijk vernielen / beschadigen nest Opzettelijk verstoren	Artikel 3.1 (VR) Lid 1 Artikel 3.1 (VR) Lid 2 Artikel 3.1 (VR) Lid 4
Noordse woelmuis	Opzettelijk doden Opzettelijk verstoren Opzettelijk vernielen / beschadigen verblijfplaats	Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 1 Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 2 Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 4
Steenmarter	Opzettelijk doden Opzettelijk vernielen / beschadigen verblijfplaats	Artikel 3.10 (Bijlage A) Lid 1a Artikel 3.10 (Bijlage A) Lid 1b
Vleermuizen	Opzettelijk doden Opzettelijk verstoren Opzettelijk vernielen / beschadigen verblijfplaats	Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 1 Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 2 Artikel 3.5 (HR, bijlage IV) Lid 4
Waterspitsmuis	Opzettelijk doden Opzettelijk vernielen / beschadigen verblijfplaats	Artikel 3.10 (Bijlage A) Lid 1a Artikel 3.10 (Bijlage A) Lid 1b
Algemene amfibieën, vissen en zoogdieren*	Opzettelijk doden	Artikel 3.10 (Bijlage A) Lid 1a

*Vrijgesteld in de provincie Zuid-Holland, de algemene zorgplicht (Artikel 1.11) blijft echter van toepassing

3.4 AANBEVELINGEN TEN AANZIEN VAN DE WET NATUURBESCHERMING

3.4.1 AANVULLENDE INVENTARISATIES PROJECTGEBIED

Het projectgebied herbergt mogelijk functies voor de boommarter, huismus, noordse woelmuis, steenmarter, vleermuizen en de waterspitsmuis. Of en waar deze zich in het projectgebied bevinden is nog onbekend. Het is aan te bevelen nader onderzoek uit te laten voeren naar vaste rust- en verblijfplaatsen van de boommarter, noordse woelmuis, steenmarter, vleermuizen en de waterspitsmuis evenals de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de huismus. Het onderzoek naar vleermuizen dient afgestemd te zijn op de verwachte aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis.

3.4.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Om overtreding op de Wet natuurbescherming te voorkomen dienen de volgende maatregelen te worden genomen.

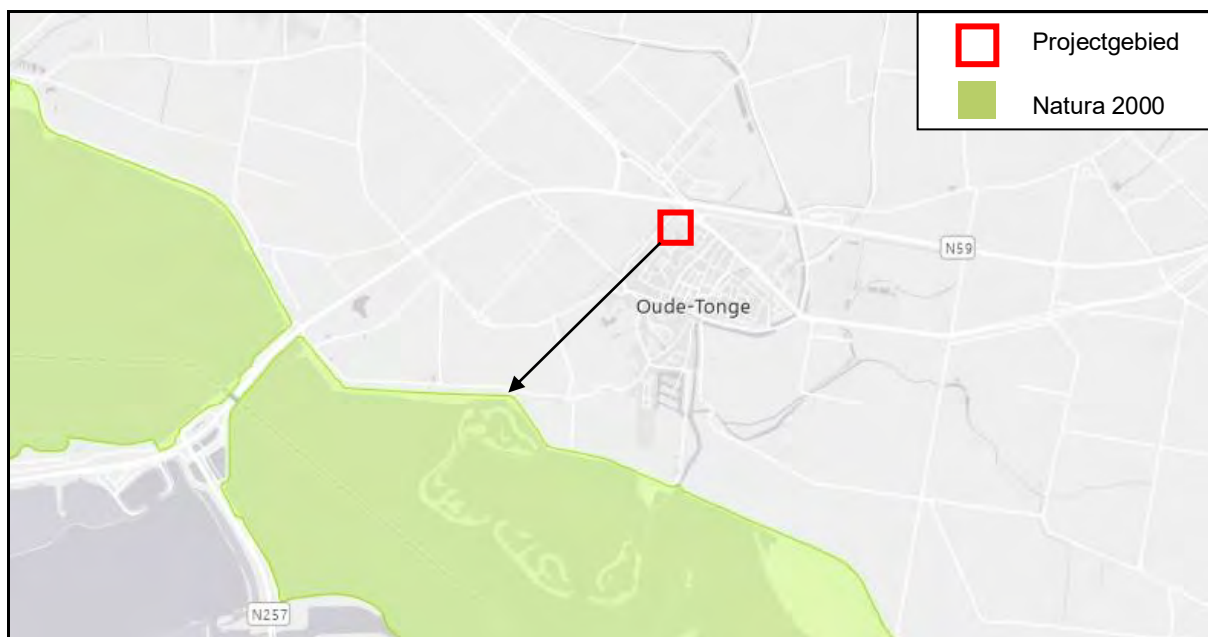
- Er zijn mogelijk jaarrond beschermde nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus aanwezig. Na aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van nestlocaties en functioneel leefgebied zullen (indien nestlocaties of essentieel leefgebied aanwezig zijn) nader te specificeren mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden.
- Er zijn mogelijk verblijfplaatsen van de boommarter, noordse woelmuis, steenmarter, vleermuizen en de waterspitsmuis aanwezig binnen het projectgebied. Na aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen zullen (indien verblijfplaatsen aanwezig zijn) nader te specificeren mitigerende maatregelen getroffen dienen te worden.
- Het is aan te bevelen de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels (globaal maart - augustus) uit te voeren. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden, dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecooloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen.
- Men dient zich te houden aan de algemene zorgplicht. Het doden van dieren dient tijdens de werkzaamheden te worden voorkomen.
- De werkzaamheden dienen, richting te handhaven groen, in één richting te worden uitgevoerd waardoor aanwezige fauna voor de werkzaamheden uit kan vluchten.

3.4.3 ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

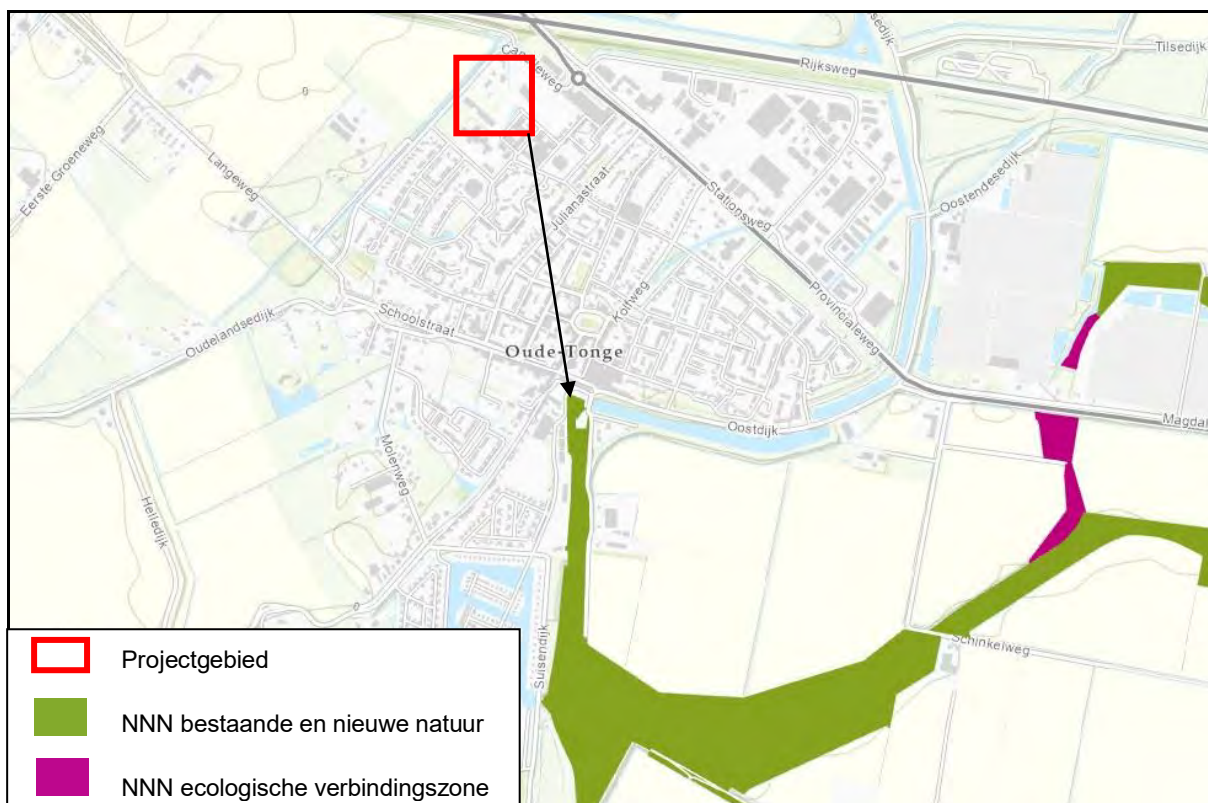
De noodzaak voor een ontheffing van de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming kan op voorhand niet worden uitgesloten. Uit aanvullende onderzoeken zal moeten blijken of er beschermde functies of dieren in het projectgebied voorkomen en welke negatieve effecten met de werkzaamheden mogelijk gepaard gaan. Indien aanvullende inventarisaties aantonen dat het projectgebied functies bevat voor beschermde soorten en verstoring niet voorkomen kan worden, dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd. Hier kunnen voorwaarden in de vorm van mitigerende maatregelen aan verbonden zijn.

4 GEBIEDSBESCHERMING

Binnen het projectgebied zijn geen beschermde natuurgebieden aanwezig. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op circa twee kilometer van het projectgebied en betreffen Grevelingen en Krammer-Volkerak. Op afbeelding 18 is een kaart weergegeven van het projectgebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied. Op ruim 700 meter van het projectgebied ligt een gedeelte van het NNN. Dit betreft natuurgebied de Groote Kreek. Op afbeelding 19 is een kaart weergegeven van het projectgebied ten opzichte van het gedeelte van het NNN.

Afbeelding 18: Projectgebied ten opzichte van beschermde natuur (Natura2000/gebieden.nl)

Afbeelding 19: Projectgebied ten opzichte van beschermde natuur (pzh.maps.arcgis.com)

4.1 EFFECTEN

Het projectgebied bevindt zich niet in de nabijheid van beschermde natuur. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden en delen van het NNN bevinden zich op voldoende afstand van het projectgebied om directe effecten uit te sluiten.

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen een toename van stikstofemissie tot gevolg hebben. De bouwvrijstelling voor stikstof is niet meer van toepassing. In de realisatiefase zal de inzet van machines en de tijdelijke toename van verkeersbewegingen voor het vervoer van materiaal en personeel leiden tot een tijdelijke toename van stikstofemissie. In de gebruiksfase zullen de nieuwe woningen leiden tot een toename van stikstofemissie door een toename van verkeersbewegingen. Er is een stikstofberekening met behulp van de AERIUS Calculator benodigd om na te gaan of negatieve effecten optreden in Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie.

5 HOUTOPSTANDEN

De bomen in het projectgebied vallen binnen de door de gemeenteraad vastgestelde bebouwde kom, zie afbeelding 20. De bepalingen ten aanzien van houtopstanden uit de Wet natuurbescherming zijn dan ook niet van toepassing voor het kappen van de bomen.

Afbeelding 20: Grens bebouwde kom Wet natuurbescherming Oude-Tonge, gemeente Goeree-Overflakkee (Gemeentebld, Goeree-Overflakkee, 2021)

6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 CONCLUSIES

De bebouwing in het projectgebied is geschikt voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, zoals de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. Het dicht struweel en de stapels stenen in het projectgebied bieden potentieel geschikte ruimtes voor verblijfplaatsen van de boommarter en de steenmarter. De bodembedekkende vegetatie in het projectgebied biedt geschikt habitat voor verblijfplaatsen van de noordse woelmuis en de waterspitsmuis.

De bebouwing biedt openingen naar potentieel geschikte ruimtes voor nestlocaties van de huismus. Het projectgebied kan fungeren als functioneel leefgebied van de huismus.

In het projectgebied kunnen mogelijk algemene amfibieën, broedvogels en zoogdieren voorkomen. In de watergangen in het projectgebied kunnen mogelijke algemene vissen voorkomen. Overige beschermde soorten worden door het ontbreken van geschikt habitat niet verwacht voor te komen.

Als gevolg van de geplande ontwikkeling is een toename van stikstofemissie te verwachten in zowel de realisatiefase als de gebruiksfase. Er is een stikstofberekening met behulp van de AERIUS Calculator benodigd om na te gaan of negatieve effecten optreden in Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie.

De bomen in het projectgebied vallen binnen de door de gemeenteraad vastgestelde bebouwde kom Wet natuurbescherming. De bepalingen ten aanzien van houtopstanden uit de Wet natuurbescherming zijn dan ook niet van toepassing voor het kappen van de bomen.

6.2 AANBEVELINGEN

Er is nader onderzoek naar nestlocaties van de huismus, verblijfplaatsen van de boommarter, noordse woelmuis, steenmarter, vleermuizen en waterspitsmuis benodigd, alvorens men met de werkzaamheden kan aanvangen. Het onderzoek naar vleermuizen dient afgestemd te zijn op de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. In tabel 3 is de onderzoeksperiode weergegeven.

Indien er beschermde functies voor de boommarter, huismus, noordse woelmuis, steenmarter, vleermuizen en de waterspitsmuis worden aangetroffen tijdens aanvullend onderzoek is er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming nodig voor de uitvoering van de werkzaamheden. Voor het verkrijgen van een ontheffing dienen mogelijk mitigerende en compenserende maatregelen te worden getroffen.

Tabel 3: Te verwachten beschermde soorten en aanbevolen inventarisaties

Soort / soortgroep	Aanvullend onderzoek	Onderzoeksperiode
Algemene broedvogels	Nesten, indien niet buiten het broedseizoen gewerkt wordt	Binnen de periode maart t/m augustus
Boommarter	Verblijfplaatsen	Maart t/m augustus
Huisumus	Nesten en functioneel leefgebied	1 april t/m 20 juni
Noordse woelmuis	Verblijfplaatsen	Augustus - oktober
Steenmarter	Verblijfplaatsen	Maart t/m augustus
Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	15 mei t/m 15 juli
Vleermuizen	Massawinterverblijfplaatsen	1 augustus t/m 10 september
Vleermuizen	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	15 augustus t/m 1 oktober
Vleermuizen	Winterverblijfplaatsen	1 december t/m 28 februari
Waterspitsmuis	Verblijfplaatsen	Augustus - oktober

Het wordt aanbevolen geen gebruik te maken van aanvullende nachtelijke verlichting om het verstoren van foeragerende en passerende vleermuizen te voorkomen. Indien aanvullende nachtelijke verlichting niet kan worden vermeden, kan verstoring worden voorkomen door het toepassen van vleermuisvriendelijke, amberkleurige verlichting en richtarmaturen om strooilight naar de omgeving te voorkomen.

Er wordt aanbevolen om de werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels (globaal maart – augustus) plaats te laten vinden. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen van vogels plaatsvinden, kunnen broedgevallen worden verstoord. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden, dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecooloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen.

Tijdens grondverzet kunnen er mogelijk individuen van algemene amfibieën, vissen en zoogdieren worden gedood. Men dient zich te houden aan de algemene zorgplicht en het doden van algemene amfibieën, vissen en zoogdieren te voorkomen.

7.1 BEBOUWING

In de te realiseren woningen zijn mogelijkheden om natuur-inclusief te bouwen. Door het plaatsen van gevelbekleding kan er ruimte worden gecreëerd voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Het creëren van ruimte onder dakpannen geeft mogelijkheden voor de gierzwaluw, huismus en vleermuizen. Gaten in boeiboorden of overstekken geven eveneens mogelijkheden voor nestlocaties van de gierzwaluw en de huismus. Bij pannendaken kunnen dakpannen geplaatst worden met openingen die toegang kunnen bieden voor de gierzwaluw, huismus en vleermuizen. Er worden specifieke eisen gesteld aan ruimtes voor nestlocaties van de gierzwaluw en de huismus en verblijfplaatsen van vleermuizen. Deze eisen betreffen maatvoeringen, materialen, etc. en kunnen worden geraadpleegd in de mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten (Arcadis, 2019). Enkele eisen worden in de volgende alinea's beschreven.

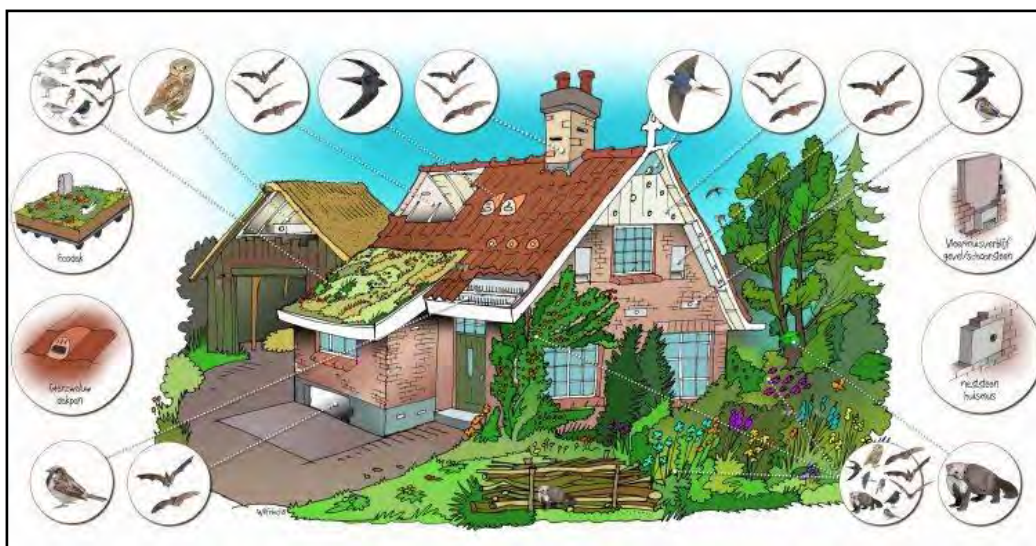
De nestlocaties van de gierzwaluw moeten zich op een minimale hoogte van drie meter bevinden, vrij zijn van belemmeringen en bestaan uit een oppervlakte van minimaal 350 cm² (bij voorkeur 800 cm²). De hoogte van de nestlocaties dient minimaal 13 cm te zijn, waarbij de invliegopening een grootte van 65mm x 30mm dient te zijn. Bij voorkeur worden deze nestlocaties op een noord- of oostgevel geplaatst.

De nestlocaties van de huismus dienen op een minimale hoogte van drie meter geplaatst te worden, bij voorkeur aan een noord- of oostgevel. De broedruimte dient minimaal 15x8x22 cm te zijn, met een invliegopening van 3,5cm.

De verblijfplaatsen van vleermuizen dienen op een minimale hoogte van 2,5 meter geplaatst te worden. De invliegopening dient minimaal 2,5 cm groot te zijn en vrij van obstakels. De binnenkant van de verblijfplaats dient ruw te zijn en bij voorkeur uit duurzaam materiaal te bestaan, zoals houtbeton. Het creëren van meerdere compartimenten geeft mogelijkheden voor zowel zomer-, paar- als kraamverblijfplaatsen. Tevens geldt voor verblijfplaatsen dat er bij voorkeur verschillende microklimaten gecreëerd worden (verschillende oriëntaties) en dat deze vorstvrij zijn.

Indien deze voorgaande maatregelen niet inpasbaar blijken, kan er gebruik gemaakt worden van inbouwkasten en neststenen voor vleermuizen en vogels, die in de spouwmuur worden gerealiseerd.

Door op de woningen een groen dak te realiseren, kan de biodiversiteit tevens verhoogd worden. Het is van belang gebruik te maken inheemse kruiden en grassen. De inheemse vegetatie zorgt ervoor dat verschillende soorten ongewervelden aanwezig kunnen zijn. De ongewervelden dienen dan weer als voedingsbron voor de in de omgeving aanwezige vogels en vleermuizen. Op deze manier worden meerdere soortgroepen aangetrokken en geschikt habitat gecreëerd. Er kan tevens gebruik gemaakt worden van insectenhôtels. Op afbeelding 21 en 22 zijn voorbeelden weergegeven van natuur-inclusief bouwen.

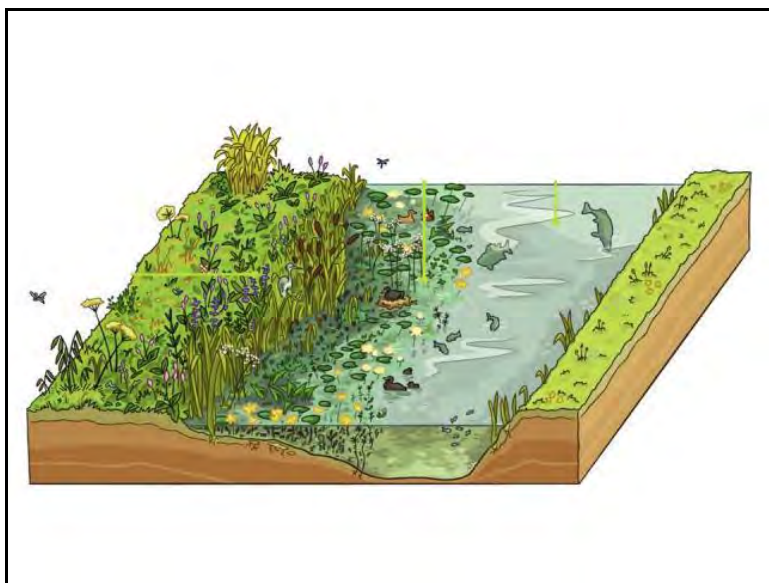
Afbeelding 21: Voorbeeld natuur-inclusief bouwen (bron: Stad en groen, 2021)

Afbeelding 22: Bio-diverse schuur (bron: www.ateliergroenblauw.nl)

7.2 OMLIGGENDE TERREIN

Door de aanwezige natuurwaarden zoveel mogelijk te behouden kan een deel van de ecologische waarden behouden blijven. Dit betreft met name de groenblijvende structuren. De uit te breiden sloot kan worden voorzien van natuurvriendelijke oevers (Stowa, 2011). De ontwikkeling van oevertvegetatie, zoals rietkragen, lisdodde en diverse kruidenvegetaties, kan een geschikt habitat creëren voor allerlei amfibieën, broedvogels, ongewervelden en zoogdieren. Door het toepassen van ruige vegetaties aan de oevers kan de kwaliteit van het habitat verhoogd worden voor de mogelijk aanwezige noordse woelmuis en de waterspitsmuis. Op afbeelding 23 is een voorbeeld van een natuurvriendelijke oever weergegeven.

Afbeelding 23: Natuurvriendelijke oever (Waterschap Hollandse Delta, 2019)

Door het toepassen van inheemse flora op het terrein is het mogelijk om bijen en vlinders idylles te realiseren in het projectgebied. Door het terrein zo in het richten en gebruik te maken van inheemse flora kan dit bewerkstelligd worden. Het beheer dient dan ook afgestemd te worden op de aan te brengen flora. Door voorafgaand aan de bloei en zaadafzetting van éénjarige gewassen niet te snoeien, kan een duurzame zaadbank gerealiseerd worden. Door het één of twee keer per jaar in fases maaien, waarbij delen van de vegetatie gespaard worden en het maaisel wordt afgevoerd, heeft de vegetatie de mogelijkheid om meerdere jaren te vestigen. Het maaien van delen van het terrein en de resterende vegetatie gemoeid laten, wordt ook wel sinusbeheer genoemd (natuurindegemeente.nl). Het voordeel van het sinusbeheer is dat er variatie ontstaat, wat een bevordering is voor de biodiversiteit aan amfibieën, ongewervelden en kleine zoogdieren. Op afbeelding 24 is een voorbeeld weergegeven van het sinusbeheer in de praktijk.

Afbeelding 24: Toegepaste sinusbeheer (Greenkeeper, 2020)

Indien er houtopstanden geplaatst gaan worden, is het van belang dat eveneens gebruik gemaakt wordt van inheemse soorten. Het plaatsen van verschillende boomsoorten zorgt voor een lagere mogelijkheid tot ziekten en plagen en een groter aanbod aan verschillende microklimaten. Boomsoorten die aangeplant kunnen worden, zijn onder andere de beuk, gewone vogelkers, gladde iep, hazelaar, linde, ratelpopulier, ruwe iep, wilde liguster, wilde lijsterbes en de zwarte els. Deze boomsoorten zorgen voor een geschikt leefgebied en voedselaanbod voor allerlei insecten, vogels en zoogdieren. De aan te planten bomen en te treffen maatregelen zijn gebaseerd op het aanplantbeleid van Staatsbosbeheer in Goeree-Overflakkee (Eilandennieuws, 2021) en zijn afgestemd op de vangstgegevens uit 2021 van de vlinderwerkgroep van de NLGO (Hendriks, 2021).

8 LITERATUUR

Arcadis (2019) Mitigatiecatalogus gebouwbewonende soorten, Arcadis, 4 februari 2019

BIJ12 (2017) Kennisdocument gewone dwergvleermuis, versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

BIJ12 (2017) Kennisdocument gierzwaluw, versie 1.0, BIJ12 juli 2017.

BIJ12 (2017) Kennisdocument huismus, versie 2.0, BIJ12 juni 2022.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, (2011) Vleermuizen, Tirion Natuur uitgevers BV, Baarn.

Eilandennieuws. (2021, 17 maart). Staatsbosbeheer plant 5200 bomen op Goeree-Overflakkee. Geraadpleegd op 1 november 2022, van <https://www.eilandennieuws.nl/nieuws/algemeen/10869/staatsbosbeheer-plant-5-200-bomen-op-goeree-overflakkee>

Hendriks, J. (2022, november). Goeree-Overflakkee plant bomen voor de toekomst. NLGO. Geraadpleegd op 1 november 2022, van <https://www.nlgo.nl/post/goeree-overflakkee-plant-bomen-voor-de-toekomst>

Netwerk Groene Bureaus (2017) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, juli 2017.

Stowa (2011) Handreiking natuurvriendelijke oevers, Stowa, september 2011

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2020) Vleermuisprotocol 2021, oktober 2020.

Internet

NDFF

www.ateliergroenblauw.nl

www.gbif.org

www.greenkeeper.nl

www.natura2000.nl/gebieden

www.piscaria.nl

www.provinciaalgeoregister.nl/georegister/

www.pzh.maps.arcgis.com

www.ravon.nl

www.stad-en-groen.nl/article/36278/puntensysteem-stimuleert-natuurinclusief-bouwen

www.stowa.nl (limnodata neerlandica)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.wshd.nl

Bijlage 1: Foto-impressie

Bijlage 2: Tabel mogelijk aanwezige soorten

Tabel 1: Overzicht beschermde soorten in directe omgeving van het projectgebied

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Amfibieën	bastaardkikker ¹	Wnb A	< 5km
Amfibieën	bruine kikker ¹	Wnb A	< 5km
Amfibieën	gewone pad ¹	Wnb A	< 5km
Amfibieën	kleine watersalamander ¹	Wnb A	< 5km
Ongewervelden	grote vos	Wnb A	< 3km
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	HR IV	< 5km
Vleermuizen	gewone grootoorvleermuis	HR IV & Bern II	< 5km
Vleermuizen	laatvlieger	HR IV & Bern II	< 5km
Vleermuizen	rosse vleermuis	HR IV & Bern II	< 5km
Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	HR IV & Bern II	< 5km
Vleermuizen	tweekleurige vleermuis	HR IV & Bern II	< 3km
Vleermuizen	watervleermuis	HR IV & Bern II	< 5km
Vogels	boerenwaluw	Cat. 5	< 5km
Vogels	boomkruiper	Cat. 5	< 5km
Vogels	boomvalk	Cat. 4	< 5km
Vogels	buizerd	Cat. 4	< 5km
Vogels	ekster	Cat. 5	< 5km
Vogels	gierzwaluw	Cat. 2	< 5km
Vogels	havik	Cat. 4	< 5km
Vogels	huismus	Cat. 2	< 5km
Vogels	huiswaluw	Cat. 5	< 5km
Vogels	kerkuil	Cat. 3	< 1km
Vogels	koolmees	Cat. 5	< 5km
Vogels	pimpelmees	Cat. 5	< 5km
Vogels	ransuil	Cat. 4	< 5km
Vogels	sperwer	Cat. 4	< 5km
Vogels	spreeuw	Cat. 5	< 5km
Vogels	torenvalk	Cat. 5	< 5km
Vogels	zwarte kraai	Cat. 5	< 5km
Zoogdieren	aardmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	bever	HR IV	< 5km
Zoogdieren	boommarter	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	bosmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	bunzing ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	dwergmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	dwergspitsmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	egel ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	gewone bosspitsmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	haas ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	hermelijn ¹	Wnb A	< 3km
Zoogdieren	huisspitsmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	konijn ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	noordse woelmuis	HR IV	< 5km
Zoogdieren	otter	HR IV	< 2km
Zoogdieren	ree ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	rosse woelmuis ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	steenmarter	Wnb A	< 2km
Zoogdieren	veldmuis ¹	Wnb A	< 5km

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Zoogdieren	waterspitsmuis	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	wezel ¹	Wnb A	< 5km
Zoogdieren	woelrat ¹	Wnb A	< 5km

* = op basis van eerdere waarnemingen van Adviesbureau E.C.O. Logisch B.V.

¹ = Vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Zuid-Holland